

Folkhälsomyndigheten

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
Ju.l6@regeringskansliet.se

Handläggare
Tina Chavoshi

Vårt ärendenummer
01444-2017

Ert ärendenummer
Ju2017/04264/L6

Datum
2017-08-22

Sida
1 (2)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över ny dataskyddslag

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Folkhälsomyndigheten tillstyrker de flesta förslagen som har lagts fram av utredningen. Myndigheten avstyrker dock förslaget om att inte införa ett folkhälsoundantag i den föreslagna nya dataskyddslagen. Folkhälsomyndighetens uppdrag är att värna folkhälsan och detta görs bland annat genom att följa befolkningens hälsa. För att kunna genomföra sitt uppdrag är myndigheten beroende av ett antal olika undersökningar, dessa görs med samtycke som grund, i de delar det är tillämpligt med statistikundantaget i 19 § personuppgiftslagen och vissa delar genom forskning. Utredningen framhåller (sid 188) att det inte finns ett behov av att införa folkhälsoundantaget eftersom det inte har framkommit att myndigheterna på hälsoområdet har upplevt att det saknas stöd för den behandling av känsliga personuppgifter som behövs inom nationellt eller internationellt folkhälsoarbete. Folkhälsomyndigheten har inte, inom ramen för utredningen eller på annat sätt, fått en förfrågan om myndigheten upplever att det saknas ett stöd för den behandling av känsliga personuppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag. Att det inte tidigare har lyfts ett önskemål om ändring av personuppgiftslagen innebär inte att myndigheten inte ser ett behov av det. Av utredningen framgår att (sid 123) myndigheternas utrymme att grunda sin behandling på samtycke kan antas att minska. Myndigheter bör inte vara beroende av samtycke för att kunna genomföra sina uppdrag. Folkhälsomyndigheten använder sig idag av samtycke som stöd i de fall då undantagen i 19 § personuppgiftslagen, forskning eller statistik, inte är tillämplig. Det finns undersökningar inom myndigheten som varken är statistik eller forskning och där personuppgiftsbehandlingen inte är reglerad i någon separat sektorslagstiftning. Om myndigheten inte ska använda sig av samtycke kommer de undersökningarna inte längre att kunna genomföras. Ett folkhälsoundantag skulle väsentligen underlätta myndighetens arbete och minimera riskerna för att myndigheten inte kommer att kunna genomföra de undersökningar och bearbetningar som behövs för att följa befolkningens hälsa. Regeringen har en uttalad ambition avseende jämlik hälsa. För att kunna uppnå en jämlik hälsa krävs det exempelvis undersökningar för att kunna identifiera utsatta grupper eller påvisbara klyftor. Folkhälsa är till stora delar tvärvetenskapligt och undersökningar som kan komma att kräva en multisektoriell analys så som exempelvis

jämlik hälsa; epidemiologi av sjukdomar kopplat till olika samhällsklasser, utbildning mm skulle väsentligen underlättas genom ett folkhälsoundantag.

Myndigheten noterar att utredningen föreslår en åldersgräns på 13 år för barn vid användning av informationssamhällets tjänster. Folkhälsomyndigheten tar inte ställning för eller emot en åldersgräns på 13 år, men anser att förslaget om åldersgränsen vilar på ett bristfälligt kunskapsunderlag där resonemanget till stora delar saknar ett barnperspektiv. En antydning till barnperspektiv ses förvisso i argument som stödjer en sänkt åldersgräns, då man hänvisar till barnkonventionen och barnets rätt att göra sig hörd och att komma till tals. Man har även beaktat Barnombudsmannens yttrande om behov av balans mellan barns rätt till delaktighet kontra rätt till skydd. Barnombudsmannen förespråkar 15 år som lämplig ålder för behandling av personuppgifter utan vårdnadshavares samtycke. I underlaget redogörs även för Statens Medieråds yttrande, där man pekar på de tekniska svårigheterna som en hög åldersgräns skulle innebära och där man därför argumenterar för 13 år som en lämplig gräns. Direkt efter detta följer under punkt 9.5 överväganden och förslag där utredarna prioriterar Statens Medieråds förslag, egentligen utan vidare argument. En slutsats som nämns i övervägandet är att det finns "övertygande skäl" för en sänkning av åldersgränsen. Samtidigt framkommer i flera delar av kapitlet att det saknas kunskap om vilka risker som en sänkning av åldersgränsen kan medföra samt att man i utredningen inte har hunnit "kartlägga alla de omständigheter som bör påverka valet av åldersgräns.". Osäkerheten i förslaget om åldersgräns tydliggörs i slutet av kapitlet där man anger att om andra medlemsstater väljer att sätta en högre åldersgräns än 13 år kan frågan om Sveriges åldersgräns behöva behandlas på nytt. En sådan tveksamhet är inte förenlig med påståendet om övertygande skäl för en sänkt åldersgräns

Folkhälsomyndigheten noterar att det i dataskyddsförordningen till skillnad från personuppgiftslagen inte finns någon skrivelse om att registerutdrag endast kan beställas kostnadsfritt en gång per. Dataskyddsförordningen anger endast att den registrerade med rimliga intervall har rätt att begära registerutdrag. Detta lämnar öppet för tolkning av vilket intervall som kan anses rimligt.

För att den nya dataskyddslagen ska vara så tydlig som möjlig så anser myndigheten att en ytterligare paragraf bör läggas till den föreslagna lagen. Den nya paragrafen bör tydliggöra att det vid tillämpning av undantagen för känsliga personuppgifter alltså krävs att någon av de legala grunderna i artikel 6 i dataskyddsförordningen är uppfyllda. Av förslaget till forskningsdatalag (SOU 2017:50, Personuppgiftsbehandling för forskningsändamål) framgår detta i paragraf 5. I förslaget till dataskyddslag framgår detta för tillfället endast av författningskommentaren till paragraf 7.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör, Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Markos Stavroulakis deltagit. Juristen, Tina Chavoshi har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Tina Chavoshi